

Analýza činnosti centier voľného času v roku 2021

Zhrnutie

• Sieť voľnočasových zariadení

V roku 2021 pôsobilo na Slovensku 438 centier voľného času. Približne štvrtina z nich bola zriadená v Prešovskom kraji (104). V nižšom počte boli zaznamenané v Košickom (84), Žilinskom (79), Banskobystrickom (57), Trnavskom (37), Trenčianskom (34), Nitrianskom (23) a v Bratislavskom kraji (20).

Až 308 centier voľného času malo štátneho zriaďovateľa (mesto, obec, samospráva) a 76 CVČ patrilo súkromným inštitúciám. Cirkevný zriaďovateľ vybudoval 54 voľnočasových centier.

Asi štvrtina **štátnych CVČ** bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (79) a necelá pätina centier voľného času bola evidovaná v Košickom (61) a v Žilinskom kraji (55). Nižší počet štátnych CVČ mal sídlo v Banskobystrickom (34), Trnavskom (28), Trenčianskom (25), Nitrianskom (16) a v Bratislavskom kraji (10).

Súkromné CVČ boli zaznamenané najmä v Banskobystrickom (17), Žilinskom (15), Košickom (14), Bratislavskom (10), Prešovskom (9) a v Trnavskom kraji (7), pričom najmenej centier voľného času so súkromným zriaďovateľom bolo evidovaných v Nitrianskom (3) a v Trenčianskom kraji (1).

Cirkevné CVČ boli najčastejšie evidované v Prešovskom kraji (16). Nižší počet voľnočasových centier mal sídlo v Košickom, Žilinskom (zhodne po 9), Trenčianskom (8), Banskobystrickom (6), Nitrianskom (4) a v Trnavskom kraji (2). Iba v Bratislavskom kraji ešte stále neexistuje centrum voľného času, ktoré by zriadila cirkev.

Štátne CVČ mali výraznú prevahu v každom kraji, okrem Bratislavského, kde bol počet štátnych a súkromných voľnočasových centier rovnaký. V Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji bolo evidovaných viac **súkromných voľnočasových centier**, pričom v Trenčianskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji mali prevahu CVČ, ktoré patrili **cirkevným zriaďovateľom**. Štátne, súkromné a cirkevné voľnočasové centrá boli evidované v každom kraji, okrem Bratislavského.

Porovnanie zistení za roky 2020 a 2021 ukázalo, že oproti zisteniam z roku 2020 sa počet voľnočasových centier znížil o päť (-5, 2020: 443, 2021: 438). V Žilinskom kraji i napriek zlej situácii vzniklo jedno nové CVČ. V Nitrianskom kraji zanikli štyri voľnočasové centrá a v Trnavskom a v Banskobystrickom kraji sa ich počet znížil o jedno. V Bratislavskom, Trenčianskom, Prešovskom a v Košickom kraji neboli zistené žiadne zmeny.

Počet štátnych (-3, 2020: 311, 2021: 308) a súkromných CVČ (-3, 2020: 79, 2021: 76) klesol zhodne o tri a počet cirkevných CVČ stúpol o jedno (+1, 2020: 53, 2021: 54).

Zvýšenie počtu **štátnych** voľnočasových centier bolo zistené v Prešovskom a v Košickom kraji (zhodne +1). CVČ zanikli v Nitrianskom (-4) a v Trnavskom kraji (-1), zatiaľ čo v Bratislavskom, Trenčianskom, Žilinskom a v Banskobystrickom kraji bola evidovaná rovnaká situácia ako v roku 2020.

V roku 2021 nebol vyšší počet **súkromných voľnočasových centier** zaregistrovaný v žiadnom kraji. V Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji (zhodne po -1) bol zaznamenaný ich mierny pokles, pričom v Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom a v Žilinskom kraji sa situácia za dané obdobie nezmenila.

V skupine **cirkevných voľnočasových centier** bol ich nárast evidovaný len v Žilinskom kraji (+1), zatiaľ čo v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji neboli zistené žiadne zmeny. Opäť poukazujeme na skutočnosť, že už iba v Bratislavskom kraji neexistuje CVČ, ktoré patrilo cirkevnému zriaďovateľovi.

- **Pedagogickí zamestnanci**

V roku 2021 pracovalo v CVČ na celom Slovensku 5 541 pedagogických zamestnancov, pričom väčšinu tvorili ženy (3 559, muži: 1 982). Až 3 561 osôb bolo zamestnaných interne a viac než tretina (1 980) patrila k externým zamestnancom centier voľného času.

Najviac osôb zamestnávali CVČ v Prešovskom (1 406), Košickom (1 215) a v Žilinskom kraji (1 068). Menej zamestnancov zabezpečovalo činnosť centier voľného času v Banskobystrickom (695), Trenčianskom (394), Trnavskom (327), Nitrianskom (225) a v Bratislavskom kraji (211).

Asi tri štvrtiny pedagogických zamestnancov pôsobili v štátnych CVČ (4 206). Už omnoho menej osôb vykonávalo túto činnosť vo voľnočasových centrách, ktoré založil súkromný (719) alebo cirkevný zriaďovateľ (616).

Porovnanie zistení za roky 2020 a 2021 potvrdilo, že počet **pedagogických zamestnancov** v jednotlivých krajoch **sa znížil o 181 osôb** (2020: 5 722, 2021: 5 541).

Nárast počtu pedagogických zamestnancov vykazovali centrá voľného času so sídlom v Banskobystrickom (+66), Trenčianskom (+47) a v Bratislavskom kraji (+15). Znižovanie sa dotklo najmä CVČ pôsobiacich v Prešovskom kraji (-185), pričom v nižšej miere zasiahlo aj centrá voľného času v Košickom (-50), Žilinskom (-35), Nitrianskom (-21) a v Trnavskom kraji (-18).

Z celkového počtu 5 541 pedagogických zamestnancov patrila väčšina (3 561) k **interným pracovníkom** a 1 980 osôb zabezpečovalo činnosť voľnočasových zariadení **externe**.

Znižovanie počtu pracovníkov v CVČ sa v roku 2021 týkalo externých zamestnancov (-1 745), avšak zvýšil sa počet osôb, ktoré v centrách voľného času pracovali interne (+1 564).

V roku 2021 zabezpečovalo činnosť CVČ 3 559 žien a 1 982 mužov. Podrobnejšia analýza dát potvrdila, že vyšší počet žien bol zaznamenaný vo všetkých krajoch SR. Redukovanie pracovných miest sa viac týkalo viac žien (-133) než mužov (-48).

Vo všetkých krajoch mali výraznú prevahu pracovníci **štátnych CVČ** (4 206). Už omnoho menej osôb zamestnávali voľnočasové centrá patriace **súkromným** (719) a **cirkevným zriaďovateľom** (616).

Oproti zisteniam z roku 2020 bol vyšší počet pracovníkov zaregistrovaný v súkromných (+20) a v cirkevných voľnočasových centrách (+52). Zníženie počtu pedagogických zamestnancov sa týkalo iba štátnych CVČ (-253).

Priemerný počet pedagogických zamestnancov v CVČ predstavoval v roku 2021 približne 13 osôb. Celoslovenský priemer presiahli iba voľnočasové centrá so sídlom v Žilinskom, Prešovskom a v Košickom kraji (zhodne po 14). Nižší priemerný počet pedagogických zamestnancov bol zaznamenaný v Banskobystrickom, Trenčianskom (zhodne po 12), Bratislavskom (11), Nitrianskom (10) a v Trnavskom kraji (9).

V roku 2021 sa **priemerný počet zamestnancov** v CVČ **nezmenil** (2020 a 2021: zhodne po 13). Vyšší priemerný počet pedagogických zamestnancov bol zaregistrovaný v Bratislavskom (2021: 11, 2020: 10), Trenčianskom (2021: 12, 2020: 10), Nitrianskom (2021: 10, 2020: 9)

a v Banskobystrickom kraji (2021: 12, 2020: 11). Horšia situácia bola zaznamenaná v Trnavskom (2021: 9, 2020: 10), Prešovskom a v Košickom kraji (zhodne po 2021: 14, 2020: 15). V Žilinskom kraji (2021 a 2020: zhodne po 14) neboli v priemernom počte zamestnancov CVČ zistené žiadne zmeny.

• Pravidelná záujmová činnosť

V roku 2021 pracovalo v centrách voľného času 9 831 záujmových krúžkov. Priemerný počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti na jedno zariadenie bol 22. V CVČ bolo evidovaných aj 5 747 záujmových krúžkov, ktoré boli vedené internými zamestnancami, čo predstavovalo viac než polovicu (58,46%) z celkového počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti.

Najvyšší počet záujmových krúžkov bol evidovaný v Žilinskom (2 348), Košickom (1 939), Prešovskom (1 920) a v Banskobystrickom kraji (1 103). Nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti uvádzali CVČ v Trenčianskom (783), Trnavskom (628), Nitrianskom (604) a v Bratislavskom kraji (506).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili necelé tri štvrtiny (7 299) útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Omnoho nižší počet záujmových krúžkov vytvorili pre deti a mládež CVČ patriace **súkromným** (1 629) a **cirkevným** zriaďovateľom (903).

Porovnanie zistení za roky 2020 a 2021 ukázalo, že **klesol počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti až o 1 343** (2020: 11 174, 2021: 9 831) a **V roku 2021** sa počet záujmových krúžkov **nezvýšil** v žiadnom kraji. Ich **výrazný pokles** bol zistený v Žilinskom (-382), Košickom (-291) a v Prešovskom kraji (-211). Miernejšie zníženie počtu záujmových krúžkov sa dotklo CVČ pôsobiacich v Banskobystrickom (-164), Trnavskom (-117), Nitrianskom (-81), Bratislavskom (-79) a v Trenčianskom kraji (-18). Zistené údaje ukázali, že najvýraznejší pokles útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zaznamenaný v Žilinskom, Košickom a v Prešovskom kraji, pričom najmenej sa dotkol centier voľného času v Trenčianskom kraji.

Pokles počtu záujmových krúžkov bol zaznamenaný vo všetkých typoch CVČ. Ich znížovanie najviac zasiahlo štátne centrá voľného času (-917), pričom v nižšom rozsahu bolo zistené aj v súkromných (-384) a v cirkevných CVČ (-42).

Z celkového počtu 9 831 útvarov pravidelnej záujmovej činnosti realizovaných v centrách voľného času bola v roku 2021 viac než polovica (5 747-58,45%) vedená internými zamestnancami. Tento percentuálny podiel bol prekročený v Bratislavskom (69,17%), Trnavskom (60,35%), Trenčianskom (61,41%), Banskobystrickom (59,66%) a v Prešovskom kraji (67,14%), pričom v Nitrianskom (58,61%) a v Košickom (58,69%) boli zistené len veľmi malé percentuálne rozdiely. Nižší počet záujmových krúžkov, než uvádzal celoslovenský priemer, viedli iba stáli zamestnanci CVČ so sídlom v Žilinskom kraji (40,04%).

Celoslovenský percentuálny podiel (58,46%) bol výrazne prekročený v cirkevných (76,74%) a v nižšej miere aj v štátnych centrách voľného času (60,17%). Vo voľnočasových centrách patriacich súkromnému zriaďovateľovi (40,64%) bol zistený výrazne nižší podiel útvarov záujmovej činnosti vedených internými zamestnancami než uvádzal celoslovenský priemer. Zo zistených údajov je zrejmé, že v týchto CVČ mali vo vedení krúžkov výraznejšiu prevahu externisti.

Celoslovenský priemerný počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti pripadajúcich na jedno CVČ sa v roku 2021 znížil (2020: 25, 2021: 22). Voľnočasové centrá patriace štátnemu zriaďovateľovi (24) zabezpečili pre svojich členov mierne nadpriemerný počet záujmových

krúžkov. V súkromných (21) a v cirkevných CVČ (17) bola ponuka omnoho nižšia než uvádzal celoslovenský priemer (22).

Z celkového počtu 9 831 záujmových krúžkov bol najvyšší počet orientovaný na telovýchovu, šport a turistiku (4 177). Výrazne nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zameraný na kultúru, umenie a estetiku (1 977), spoločenské vedy (1 025), výučbu cudzích jazykov (841) a na prírodné vedy (592). Menej než 5,0% záujmových krúžkov bolo orientovaných na výpočtovú techniku a informatiku (349), pracovno-technickú výchovu (261) a na vedu a techniku (255). Najnižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol venovaný spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (129), ekologickej a environmentálnej výchove (118) alebo iným oblastiam (107).

Porovnanie zistení za roky 2020 a 2021 ukázalo, že komparácia počtu záujmových krúžkov v CVČ nie je celkom kompatibilná, pretože sa tohoročnom výkaze boli zmenené niektoré oblasti. Boli spojené krúžky zamerané na telovýchovu a šport a turistiku a branné športy a pribudli nové zamerania ako napr. pracovno-technická výchova a iné oblasti. Hlbšia analýza dát ukázala, že **počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti** sa v tomto roku **výrazne znížil** (-1 343, 2020: 11174, 2021: 9 831). Ich **vyšší počet** bol zaznamenaný iba pri ekologickej a environmentálnej výchove (+4) a pribudli aj záujmové krúžky venované pracovno-technickej výchove (+261) a iným, bližšie neurčeným oblastiam (+107). **Najvýraznejšie klesol** počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré boli zamerané na telovýchovu, šport a turistiku (-915). V nižšej miere sa znížil aj počet záujmových krúžkov orientovaných na kultúru, umenie a estetiku (-366), spoločenské vedy (-181), vedu a techniku (-111), vyučovanie cudzích jazykov (-66), prírodné vedy (-49), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-14) a na výpočtovú techniku a informatiku (-13).

Telovýchova, šport a turistika boli v **najvyššom počte** rozvíjané v centrách voľného času so sídlom v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji. Iba v Bratislavskom kraji mali prioritu útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na kultúru, umenie a estetiku.

V CVČ s pôsobnosťou v Trenčianskom a v Žilinskom kraji sa záujmové krúžky venovali v **najnižšom počte** ekologickej a environmentálnej výchove, pričom v Prešovskom kraji boli v najnižšej miere zabezpečené útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí. V Bratislavskom kraji bola v rovnakom počte, avšak len v minimálnej miere venovaná pozornosť záujmovým krúžkom zameraným na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí a na iné oblasti. V Trnavskom, Trenčianskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji bol evidovaný najnižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré patrili k iným oblastiam.

Obsahové zameranie záujmových krúžkov vo vzťahu **k zriaďovateľovi** ukázalo, že vo všetkých troch typoch CVČ bol ich najvyšší počet zameraný na telovýchovu, šport a turistiku. Už omnoho nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti sa venoval kultúre, umeniu a estetike, spoločenským vedám, výučbe cudzích jazykov, prírodným vedám, výpočtovej technike a informatike. V štátnych a v súkromných centrách voľného času dávali prednosť pracovno-technickej výchove, zatiaľ čo v cirkevných CVČ bola preferovaná veda a technika. Všetci traja zriaďovatelia organizovali v najnižšom počte útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na ochranu životného prostredia a environmentálnu výchovu, na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí a na iné, bližšie neurčené oblasti.

- **Členovia útvarov pravidelnej záujmovej činnosti**

Celkový počet 9 831 záujmových krúžkov navštevovalo 143 722 členov. Priemerný počet členov na jeden krúžok bol 15. Vo vyššom počte sa ich zúčastnili chlapci (75 393) než dievčatá (68 329).

Najvyšší počet členov uvádzali CVC v Žilinskom (38 801), Prešovskom (30 270) a v Košickom kraji (27 411). Výrazne nižší počet osôb zúčastňujúcich sa na činnosti útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zaregistrovaný v Banskobystrickom (14 976), Trenčianskom (9 758), Trnavskom (8 512), Nitrianskom (8 182) a v Bratislavskom kraji (5 812).

Dievčatá mali miernu prevahu v Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom a v Nitrianskom kraji. V Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji navštevovali záujmové krúžky častejšie **chlapci**.

Svoje záujmy a koničky v útvaroch pravidelnej záujmovej činnosti výrazne častejšie rozvíjali deti, ktoré mali menej než 15 rokov (116 158) ako staršie osoby (27 564).

V rámci celého Slovenska mali v členskej základni **výraznú prevahu deti mladšie než 15 rokov**, pričom pomerne výrazné rozdiely vo vzťahu k veku boli zaznamenané vo všetkých krajoch SR.

Najsilnejšiu členskú základňu vytvorili **štátne voľnočasové centrá** (101 093). Omnoho nižší počet osôb navštevoval záujmové krúžky v CVC so súkromným (29 231) a s cirkevným zriaďovateľom (13 398).

Porovnanie zistení za roky 2020 a 2021 potvrdilo, že v roku 2021 (143 722, 2020: 162 513) **klesol počet členov záujmových krúžkov vo voľnočasových centrách až o 18 791 osôb**. Z podrobnejšej analýzy vo vzťahu k **pohlaviu** vyplynulo, že útvary pravidelnej záujmovej činnosti prestali častejšie navštevovať chlapci (-10 255) než dievčatá (-8 536).

Redukcia počtu členskej základne záujmových krúžkov sa dotkla vo výraznej miere detí mladších ako 15 rokov (-13 593), pričom v skupine starších osôb bolo zistené ich miernejšie zníženie (-5 198).

Zníženie počtu členov záujmových krúžkov zaznamenali v roku 2021 nielen **štátne** (-11 642), ale i **súkromné** (-5 701) a **cirkevné** centrá voľného času (-1 448).

Z uvedených údajov vyplynulo, že negatívne zmeny v členskej základni útvarov pravidelnej záujmovej činnosti sa v roku 2021 dotkli najmä chlapcov, osôb mladších ako 15 rokov a členov, ktorí sa venovali rozvoju svojich záujmov v štátnych voľnočasových centrách. Menej výrazné zníženie členskej základne bolo zistené u dievčat, osôb starších ako 15 rokov a u detí a mládeže, ktoré sa na záujmovej činnosti zúčastňovali v súkromných a v cirkevných CVC. Tento výrazný pokles členskej základne záujmových krúžkov, ktorý môže byť zapríčinený dlhodobou pandemiou Covid 19 a zatvorením centier voľného času, je hodnotený veľmi negatívne. Je zrejme, že mnoho detí a mladých ľudí, ktorí prestali tieto centrá navštevovať je ohrozených nielen sociálnou izoláciou, ale i rôznymi sociálno-patologickými javmi, ktoré na Slovensku existujú. Bolo by potrebné po návrate situácie do bežného života zatriktívniť činnosť útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v centrách voľného času tak, aby ich návštevnosť opäť stúpila. Avšak na tieto aktivity **je potrebné vytvoriť zamestnancom CVC výrazne lepšie finančné a materiálne podmienky než majú v súčasnosti**.

Približne polovica osôb navštevovala útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na telovýchovu, šport a turistiku (68 137). Necelá pätina (24 851) členskej základne preferovala záujmové krúžky venované kultúre, umeniu a estetike a 16 113 členov voľnočasových centier sa zaujímalo o spoločenské vedy. Deti a mládež vo výrazne nižšom počte navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na výučbu cudzích jazykov (10 413), prírodné vedy (7 890), výpočtovú techniku a informatiku (4 352), pracovno-technickú výchovu (3 681) a na vedu a techniku (2 959). Najmenej členov mali záujmové krúžky venované spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (1 834), iným, bližšie neurčeným oblastiam (1 822) a ekologickej a environmentálnej výchove (1 670).

Chlapci výraznejšie preferovali krúžky zamerané na telovýchovu, šport a turistiku, zatiaľ čo dievčatá sa viac zaujímali o kultúru, umenie a estetiku. **Dievčatá** vo vyššom počte navštevovali záujmové útvary venované výučbe cudzích jazykov, spoločenským vedám, ekológii, spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí a iným oblastiam. **Chlapci** sa viac zaujímali o vedu a techniku a o výpočtovú techniku a informatiku. **Obidve skupiny členov** v rovnakej miere absolvovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na prírodné vedy a na pracovno-technickú výchovu.

Deti mladšie ako 15 rokov častejšie navštevovali záujmové krúžky orientované na kultúru, umenie a estetiku, výučbu cudzích jazykov, na výpočtovú techniku a informatiku. Osoby **staršie než 15 rokov** sa vo vyššej miere zapojili do činnosti útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré sa venovali telovýchove, športu a turistike, spoločenským vedám a pracovno-technickej výchove. **Obidve skupiny členov** v približne rovnakom počte navštevovali záujmové krúžky zamerané na prírodné vedy, vedu a techniku, ekologickú a environmentálnu výchovu, spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí a na iné oblasti.

V štátnych voľnočasových centrách prevládal záujem klientov o pracovno-technickú výchovu, spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí a o bližšie neurčené oblasti. **V súkromných CVC** bol zistený vyšší záujem o krúžky zameraných na telovýchovu, šport a turistiku a na ekologickú a environmentálnu výchovu. **V cirkevných centrách voľného času** bol evidovaný vyšší počet členov, ktorí navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na výučbu cudzích jazykov, spoločenské a prírodné vedy, vedu a techniku, kultúru, umenie a estetiku a na výpočtovú techniku a informatiku.

Porovnanie počtu členov v záujmových krúžkoch za roky 2020 a 2021 potvrdilo výrazný pokles počtu členskej základne útvarov pravidelnej záujmovej činnosti až o **18 791 osôb** (2020: 162 513, 2021: 143 722).

Nárast počtu členov zaznamenali iba záujmové krúžky zamerané na ekologickú a environmentálnu výchovu (+97) a pribudli členovia útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktorá sa orientovala na pracovno-technickú výchovu (+3 681) a na iné, bližšie nešpecifikované oblasti (+1822). **Zníženie** členskej základne sa najviac dotklo krúžkov zameraných na telovýchovu, šport a turistiku (-11 453) a na kultúru, umenie a estetiku (-5 733). Klesol počet členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti orientovaných na spoločenské vedy (-2 499), vedu a techniku (-1 322), prírodné vedy (-1 301), výučbu cudzích jazykov (-1 148), výpočtovú techniku a informatiku (-456) a spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-479). Je zrejmé, že niektoré činnosti mohli byť počas pandémie nahradené v rodinnom prostredí (spoločné vychádzky do prírody, online výučba a pod.), avšak bolo by dobré, aby sa situácia zmenila a deti a mládež mohli opäť prežívať svoj voľný čas spoločne so svojimi rovesníkmi v záujmových krúžkoch.

• Príležitostná záujmová činnosť

V roku 2021 zorganizovali centrá voľného času spolu 6 313 príležitostných podujatí. Asi štvrtinu z nich zabezpečili CVČ v Bratislavskom kraji (1 536). Nižší počet občasných podujatí zorganizovali aj voľnočasové centrá v Žilinskom (858), Prešovskom (842), Banskobystrickom (820), Trenčianskom (813) a v Košickom kraji (684). Najmenej príležitostných podujatí zabezpečili pre členov centrál voľného času v Trnavskom (473) a v Nitrianskom kraji (287).

Štátne centrá voľného času zorganizovali až 5 744 týchto aktivít. Omnoho nižší počet príležitostných podujatí zabezpečili pre svojich členov **súkromné** (419) a **cirkevné CVČ** (150).

Príležitostné podujatia boli najčastejšie zamerané na kultúru, umenie a estetiku (2 016), telovýchovu, šport a turistiku (1 055), spoločenské (717) a prírodné vedy (495), výučbu cudzích jazykov (445) a na iné, bližšie neurčené oblasti (454). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol venovaný výpočtovej technike a informatike (284), spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (282), vede a technike (281), ekologickej a environmentálnej výchove (181) a pracovno-technickej výchove (103).

Centrá voľného času v Bratislavskom, Trnavskom a v Trenčianskom kraji zrealizovali **najviac** príležitostných podujatí zameraných na kultúru, umenie a estetiku, zatiaľ čo v Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Nitrianskom kraji boli najčastejšie organizované tieto aktivity venované telovýchove, športu a turistike. V Košickom kraji bola v rámci príležitostných podujatí preferovaná výučba cudzích jazykov.

V Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli tieto podujatia v **najnižšom počte** zamerané na výpočtovú techniku a informatiku. V Žilinskom kraji bolo najmenej aktivít venovaných pracovno-technickej výchove, pričom v Bratislavskom kraji bol evidovaný len minimálny počet príležitostných aktivít zameraných na ochranu životného prostredia.

Všetky tri typy centier voľného času najviac **preferovali** príležitostné podujatia zamerané na kultúru umenie a estetiku. Štátne CVČ v **najnižšom počte** organizovali tieto aktivity venované pracovnej a technickej výchove, zatiaľ čo súkromné centrá venovali minimálnu pozornosť príležitostným aktivitám orientovaným na iné, bližšie neurčené oblasti. V cirkevných centrách voľného času bola evidovaná len jedna takáto aktivita zameraná na výučbu cudzích jazykov, pričom v nich neboli organizované žiadne príležitostné podujatia venované pracovno-technickej výchove, výpočtovej technike a informatike.

Porovnanie zistení za roky 2020 (14 694) a 2021 (6 313) potvrdilo, že voľnočasové centrá zrealizovali v tomto roku až **o 8 381 príležitostných podujatí menej** než v minulom roku.

Výraznejší pokles počtu príležitostných podujatí zaznamenali **štátne** (-6 714) a **cirkevné CVČ** (-1 046). V **súkromných centrách voľného času** (-621) bolo zaregistrované najmiernejšie zníženie počtu aktivít, ktoré sa v CVČ konali len občas.

Oproti zisteniam z roku 2020 **pribudli v rámci zmien vo výkaze** príležitostné aktivity zamerané na pracovno-technickú výchovu (+103) a **zvýšil sa** počet podujatí venovaných výpočtovej technike a informatike (+157).

Zároveň bol zistený **najvýraznejší pokles** príležitostných aktivít zameraných na telovýchovu, šport a turistiku (-3 753), spoločenské vedy (-1 736) a na kultúru, umenie a estetiku (-985). Miernejšie zníženie počtu príležitostných podujatí bolo zaznamenané pri aktivitách

orientovaných na iné oblasti (-635), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-524), výučbu cudzích jazykov (-401), prírodné vedy (-257), ekologickú a environmentálnu výchovu (-196) a na vedu a techniku (-154).

- **Účastníci príležitostnej záujmovej činnosti**

Príležitostných podujatí sa zúčastnilo 238 555 osôb. Týmito aktivitami oslovili deti a mládež najmä voľnočasové centrá so sídlom v Trenčianskom (62 763), Žilinskom (37 019), Banskobystrickom (36 358), Košickom (30 866), Prešovskom (28 727), Trnavskom (21 497), Bratislavskom (13 093) a v Nitrianskom kraji (8 232).

Príležitostné aktivity absolvovali častejšie dievčatá (131 194) než chlapci (107 361). Dievčatá sa na týchto aktivitách zúčastnili vo vyššom počte v každom kraji, okrem Košického, kde bol počet účastníkov približne rovnaký.

V skupine účastníkov príležitostných podujatí mali výraznú prevahu členovia **štátnych** voľnočasových centier (214 735). Omnoho nižší počet osôb sa do občasných podujatí zapojil v **súkromných** (15 554) a v **cirkevných CVČ** (8 266). V štátnych a cirkevných voľnočasových centrách mali prevahu dievčatá, pričom v súkromných CVČ sa príležitostných podujatí zúčastnil vyšší počet chlapcov.

Účastníkov príležitostných podujatí najviac zaujímali aktivity orientované na kultúru, umenie a estetiku (55 910). Už omnoho menej osôb sa zúčastnilo občasných akcií zameraných na telovýchovu, šport a turistiku (36 749), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (33228), spoločenské (25 432) a prírodné vedy (23 267). Účastníkov príležitostných aktivít v nižšej miere zaujali akcie orientované na bližšie neurčené oblasti (16 591), výučbu cudzích jazykov (14 467), pracovno-technickú výchovu (13 124), vedu a techniku (9 859), ekológiu a environmentalistiku (8 606) a na výpočtovú techniku a informatiku (1 322).

V Žilinskom a v Banskobystrickom kraji absolvovali deti a mládež **najčastejšie** príležitostné podujatia orientované na telovýchovu, šport a turistiku. V Bratislavskom, Trnavskom a v Prešovskom kraji bol zistený najvyšší počet účastníkov občasných aktivít zameraných na kultúru, umenie a estetiku, pričom v Nitrianskom kraji mali prioritu príležitostné podujatia orientované na spoločenské vedy. V Košickom kraji bola preferovaná výučba cudzích jazykov, zatiaľ čo v Trenčianskom kraji prevládali aktivity venované spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí.

V Trnavskom, Trenčianskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji členov voľnočasových centier **najmenej** zaujali príležitostné podujatia zamerané na výpočtovú techniku a informatiku, pričom v Žilinskom kraji boli na okraji záujmu akcie zamerané na inú, bližšie neurčenú oblasť. V Bratislavskom kraji venovali len minimálnu pozornosť príležitostným podujatiam orientovaným na ekológiu a environmentalistiku, zatiaľ čo v Nitrianskom kraji rovnako podcenili pracovnú a technickú výchovu.

V štátnych a v cirkevných centrách voľného času bol zaznamenaný **najvyšší záujem** o príležitostné podujatia zamerané na kultúru umenie a estetiku, zatiaľ čo v súkromných CVČ absolvovalo najviac osôb tieto aktivity venované telovýchove, športu a turistike. V štátnych a v súkromných centrách voľného času bola zistená **najnižšia návštevnosť** príležitostných podujatí zameraných na výpočtovú techniku a informatiku, pričom v cirkevných CVČ bol evidovaný najnižší počet účastníkov akcií orientovaných na prírodné vedy.

Porovnanie údajov za roky 2020 a 2021 ukázalo, že **počet účastníkov príležitostných podujatí klesol až o 339 828 osôb** (2021: 238 555, 2020: 578 383).

Zníženie počtu absolventov príležitostných aktivít, bolo zaregistrované vo všetkých krajoch. Ich **najvýraznejší pokles** bol zistený v Žilinskom kraji (-86 693). Miernejšie zníženie počtu účastníkov týchto podujatí bolo zaregistrované v Košickom, (-50 402), Prešovskom (-47 944), Trnavskom (-45 798), Banskobystrickom (-43 742), Nitrianskom (-36 607) a v Trenčianskom kraji (-23 298). V Bratislavskom kraji sa počet osôb, ktoré absolvovali príležitostné aktivity realizované v CVČ, znížil o 5 344 osôb.

Do aktivít, ktoré sa v CVČ konali nepravidelne, sa v roku 2021 zapojil omnoho nižší počet **dievčat** (-177 031) aj **chlapcov** (-162 797).

Najvýraznejší pokles počtu účastníkov príležitostných podujatí zaregistrovali **štátne centrá voľného času** (-280 103), pričom v **súkromných** (-23 723) a v **cirkevných CVČ** (-36 002) bol zistený omnoho nižší pokles počtu osôb, ktoré absolvovali príležitostné aktivity.

Prezentované zistenia potvrdili, že v roku 2021 bolo zníženie počtu **účastníkov príležitostných aktivít** zaznamenané najmä u dievčat a u členov štátnych centier voľného času. Omnoho miernejší pokles bol evidovaný u chlapcov, členov súkromných a cirkevných CVČ.

Zistené údaje potvrdili, že sa **zvýšil** iba počet účastníkov príležitostných podujatí zameraných na prírodné vedy (+69) a **zmenou výkazu** pribudli deti a mládež, ktoré absolvovali aktivity venované pracovno-technickej výchove (+13 124). Najviac **klesol** počet osôb, ktoré sa zapojili do občasných podujatí zameraných na telovýchovu, šport a turistiku (-142 352), kultúru, umenie a estetiku (-92 515) a na spoločenské vedy (-60 113). V nižšej miere sa znížil aj počet účastníkov príležitostných aktivít, ktoré sa venovali spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (-20 476), iným, bližšie nešpecifikovaným oblastiam (-14 908), výučbe cudzích jazykov (-11 703), ekológii a environmentalistike (-5 471), vede a technike (-4 268), výpočtovej technike a informatike (-1 215).

• **Víkendové podujatia**

V roku 2021 bolo zrealizovaných 1 212 podujatí, ktoré sa konali počas sobôt a nedeľ. Najviac z nich zabezpečovali CVČ so sídlom v Bratislavskom (300) a v Prešovskom kraji (254). Nižší počet víkendových aktivít bol zaznamenaný v centrách voľného času v Žilinskom (158), Nitrianskom (137), Banskobystrickom (104) a v Košickom kraji (100). Najmenej týchto podujatí bolo evidovaných v Trenčianskom (88) a v Trnavskom kraji (71).

Štátne voľnočasové centrá zrealizovali až 1 005 podujatí konaných počas sobôt a nedeľ. Omnoho nižší počet týchto aktivít zorganizovali pre svojich členov CVČ patriace **súkromným** (164) a **cirkevným zriaďovateľom** (43).

Víkendové podujatia boli najčastejšie zamerané na kultúru, umenie a estetiku (485) a na telovýchovu, šport a turistiku (415). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol orientovaný na spoločenské vedy (71), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (68), iné, bližšie nešpecifikované oblasti (44), výučbu cudzích jazykov (39), prírodné vedy (33), ekologickú a environmentálnu výchovu (24), vedu a techniku (15), pracovno-technickú výchovu (14) a na výpočtovú techniku a informatiku (4).

V CVČ so sídlom v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli počas sobôt a nedeľ **najčastejšie organizované** aktivity

zamerané na telovýchovu, šport a turistiku. Iba v Bratislavskom kraji bolo najviac víkendových podujatí venovaných kultúre, umeniu a estetike.

V Trnavskom a v Trenčianskom kraji boli tieto aktivity v **najnižšom počte** zamerané na výučbu cudzích jazykov. V Nitrianskom a v Prešovskom kraji bola na okraji záujmu výpočtová technika a informatika, zatiaľ čo v Žilinskom kraji sa najmenej týchto podujatí orientovalo na iné, bližšie neurčené oblasti. V Bratislavskom kraji bol najnižší počet aktivít realizovaných počas sobôt a nedeľ venovaných v rovnakom počte spoločenským vedám, spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí a iným oblastiam. V Banskobystrickom kraji bola len minimálna pozornosť zameraná na výučbu cudzích jazykov, ekológiu a environmentalistiku, zatiaľ čo v Košickom kraji boli na okraji záujmu víkendové podujatia venované vede a technike a iným, bližšie neurčeným oblastiam.

V **Nitrianskom, Žilinskom a v Prešovskom kraji** boli realizované víkendové aktivity zamerané na všetky spomenuté oblasti. V **Banskobystrickom a v Košickom kraji** nevenovali v rámci sobôt a nedeľ pozornosť výpočtovej technike a informatike, pričom v **Trenčianskom kraji** neboli vôbec evidované víkendové činnosti orientované na vedu, techniku, výpočtovú techniku a informatiku. V **Bratislavskom kraji** neboli cez soboty a nedele vôbec realizované aktivity zamerané na výučbu cudzích jazykov, prírodné vedy, vedu a techniku, pracovno-technickú výchovu, ekológiu a environmentalistiku, výpočtovú techniku a na informatiku. V **Trnavskom kraji** nebolo zorganizované žiadne víkendové podujatie venované prírodným vedám, vede a technike, pracovno-technickej výchove, ekológii a environmentalistike, výpočtovej technike a informatike a iným, bližšie neurčeným oblastiam.

V centrách voľného času boli v roku 2021 najviac preferované víkendové podujatia orientované na kultúru, umenie a estetiku a na telovýchovu, šport a turistiku, pričom v niektorých krajoch v rámci týchto aktivít nebola venovaná pozornosť výučbe cudzích jazykov, prírodným vedám, vede a technike, pracovno-technickej výchove, ekológii a environmentalistike, výpočtovej technike a informatike, prípadne iným, bližšie nešpecifikovaným oblastiam.

Štátne a súkromné CVČ **preferovali** počas sobôt a nedeľ aktivity zamerané na kultúru, umenie a estetiku, pričom v cirkevných voľnočasových centrách mali prioritu tieto podujatia venované telovýchove, športu a turistike.

V štátnych CVČ boli víkendové aktivity v **najnižšom počte** zamerané na výpočtovú techniku a informatiku, pričom v centrách voľného času s cirkevným zriaďovateľom boli na okraji záujmu prírodné vedy a výučba cudzích jazykov. V súkromných CVČ bol najnižší počet aktivít realizovaných počas sobôt a nedeľ venovaných v rovnakom počte prírodným vedám, vede a technike, ekologickej a environmentálnej výchove a iným oblastiam.

V **štátnych centrách voľného času** venovali pozornosť všetkým spomenutým oblastiam, zatiaľ čo v **súkromných CVČ** nebola zrealizovaná žiadna víkendová aktivita zameraná na pracovno-technickú výchovu. V centrách voľného času s **cirkevným zriaďovateľom** nevenovali vôbec pozornosť vede a technike, pracovno-technickej výchove, výpočtovej technike a informatike a iným, bližšie neurčeným oblastiam.

Porovnanie údajov za roky 2020 (1 956) a 2021 (1 212) potvrdilo **zníženie počtu víkendových aktivít (-744)**. Ich **nárast** bol zistený najmä v Bratislavskom (+245) a v nižšej miere aj v Nitrianskom kraji (+34). **Zníženie** podujatí konaných počas sobôt a nedeľ uvádzali v najvyššej miere CVČ so sídlom v Košickom (-240) a v Žilinskom kraji (-229). Miernejší

pokles víkendových podujatí bol zistený v centrách voľného času v Banskobystrickom (-159), Prešovskom (-140), Trnavskom (-128) a v Trenčianskom kraji (-127).

Pokles počtu víkendových podujatí bol evidovaný vo všetkých troch typoch centier voľného času. Ich najvýraznejšie zníženie zaznamenali **štátne voľnočasové centrá** (-579). Omnoho miernejší pokles počtu aktivít realizovaných počas sobôt a nedeľ bol evidovaný v CVČ so **súkromným** (-81) a s **cirkevným** zriaďovateľom (-84).

Údaje zistené v roku 2021 potvrdili **zvýšenie** počtu aktivít realizovaných v rámci sobôt a nedeľ zameraných na výučbu cudzích jazykov (+25) a na prírodné vedy (+4). Zmeny vo výkaze spôsobili aj nárast počtu týchto podujatí orientovaných na pracovno-technickú výchovu (+14).

Najvýraznejšie **klesol** počet víkendových podujatí venovaných telovýchove, športu a turistike (-513) a spoločenským vedám (-121). V nižšej miere sa znížil aj počet týchto aktivít zameraných na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-76), kultúru, umenie a estetiku (-40), iné, bližšie neurčené oblasti (-17) a na vedu a techniku (-14). Najmiernejší pokles počtu podujatí konaných počas sobôt a nedeľ bol zaregistrovaný pri ekologickej a environmentálnej výchove (-4), výpočtovej technike a informatike (-2).

• **Letné tábory**

V roku 2021 bolo vo voľnočasových centrách zabezpečených 862 letných táborov. Najvyšší počet zorganizovali CVČ so sídlom v Žilinskom kraji (146). Pomerne širokú ponuku letných táborov zabezpečili aj voľnočasové centrá v Prešovskom (135), Banskobystrickom (129), Košickom (110) a v Trenčianskom kraji (104). Najmenej letných táborov zrealizovali zamestnanci CVČ v Nitrianskom (84), Trnavskom (82) a v Bratislavskom kraji (72).

Z celkového počtu **862 letných táborov** sa len **6 (0,69%) konalo v zahraničí**. Z tohto počtu zorganizovali až tri tábory zamestnanci CVČ v Prešovskom kraji a jeden zahraničný letný tábor bol zabezpečený v Trnavskom, Žilinskom a v Banskobystrickom kraji. V Bratislavskom, Trenčianskom, Nitrianskom a v Košickom kraji nebol uvedený ani jeden letný tábor konaný v zahraničí.

Viac než tri štvrtiny letných táborov boli zrealizované v **štátnych CVČ** (717). Omnoho nižší počet letných táborov zabezpečili pre svojich členov centrá voľného času so **súkromným** (96) a s **cirkevným** (49) zriaďovateľom.

Až štyri **zahraničné letné tábory** boli zabezpečené zamestnancami **štátnych CVČ** a dva organizovali pracovníci **súkromných** centier voľného času. V cirkevných CVČ nebol v roku 2021 zrealizovaný ani jeden letný tábor, ktorý by sa konal v zahraničí.

Porovnanie údajov za roky 2020 a 2021 potvrdilo, že zamestnanci voľnočasových centier zorganizovali v roku 2021 (862, 2020: 762) **o 100 letných táborov viac** než vlani. Svoju **ponuku znížili** iba CVČ v Nitrianskom kraji (-22). **Vyšší počet letných táborov** bol zaznamenaný najmä v centrách voľného času s pôsobnosťou v Prešovskom (+33), Trnavskom (+25) a v Banskobystrickom kraji (+23). Miernejšie navýšenie počtu letných táborov bolo zistené v CVČ so sídlom v Košickom (+15), Žilinskom (+14), Trenčianskom (+8) a v Bratislavskom kraji (+4).

Vyšší počet letných táborov bol zaregistrovaný vo všetkých troch typoch týchto zariadení. Omnoho viac letných táborov bolo evidovaných v **štátnych** (+89) a v nižšej miere aj v **cirkevných** (+7) a v **súkromných CVČ** (+4).

- **Organizačné zabezpečenie letných táborov**

Činnosť letných táborov vo voľnočasových centrách v roku 2021 organizačne zabezpečovalo 1 161 zamestnancov, pričom až 987 z nich malo pedagogické vzdelanie.

Najviac osôb, ktoré organizovali letné tábory, uvádzali CVČ v Košickom (255) a v Žilinskom kraji (208). Nižší počet týchto zamestnancov bol zaznamenaný v centrách voľného času so sídlom v Banskobystrickom (177), Prešovskom (160), Trenčianskom (120), Nitrianskom (104), Trnavskom (85) a v Bratislavskom kraji (52).

Aj najvyšší počet pracovníkov s **pedagogickým vzdelaním** uvádzali voľnočasové centrá v Košickom (208) a v Žilinskom kraji (190). Nižší počet týchto osôb dohliadal na deti a mládež v letných táboroch v Banskobystrickom (150), Prešovskom (128), Trenčianskom (109), Nitrianskom (80), Trnavskom (75) a v Bratislavskom kraji (47).

Najvyšší počet zamestnancov, ktorí dohliadali na táborovú činnosť, bol zistený v **štátnych CVČ** (935). Omnoho nižší počet osôb, ktoré sa venovali tejto práci, bol evidovaný vo voľnočasových centrách so **súkromným** (139) a s **cirkevným zriaďovateľom** (87).

Zamestnanci s **pedagogickým vzdelaním** najčastejšie zabezpečovali táborovú činnosť v štátnych centrách voľného času (797). V súkromných (108) a v cirkevných CVČ (82) realizovalo tieto aktivity omnoho menej osôb s pedagogickým vzdelaním.

Porovnanie údajov za roky 2020 a 2021 ukázalo, že v roku 2021 zabezpečovalo letné tábory v CVČ až o **325 zamestnancov menej** než vlani (2020: 1 486, 2021: 1 161). Počet zamestnancov, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov **stúpol** najmä v Košickom (+62) a v minimálnej miere aj v Trnavskom kraji (+1). **Nižší počet pracovníkov v táboroch**, ktoré organizovali centrá voľného času, bol v najvyššej miere evidovaný v Trenčianskom kraji (-144). Ich zníženie bolo zistené aj v Nitrianskom (-69), Prešovskom (-64), Bratislavskom (-59), Žilinskom (-35) a v Banskobystrickom kraji (-17).

V roku 2021 (987) zabezpečovalo letné tábory v CVČ o **80 zamestnancov s pedagogickým vzdelaním menej** než v roku 2020 (1 067). Vyšší počet pedagogických pracovníkov, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov, bol zaregistrovaný v Košickom (+72) a nižšom počte aj v Trnavskom (+14) a v Banskobystrickom kraji (+7). Nižší počet zamestnancov s pedagogickým vzdelaním, ktorí sa v letných táboroch starali o deti a mládež, bol zaznamenaný najmä v Trenčianskom kraji (-97). Ich miernejší pokles vykazovali aj CVČ v Nitrianskom (-32), Prešovskom (-24), Bratislavskom (-16) a v Žilinskom kraji (-4).

Znižovanie počtu zamestnancov, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov letných najviac zasiahlo **štátne** (-336) a vo výrazne nižšej miere aj **súkromné** centrá voľného času (-5). Zvýšenie počtu zamestnancov v letných táboroch uvádzali iba **cirkevné CVČ** (+16).

Nižší počet **zamestnancov s pedagogickým vzdelaním**, ktorí organizačne zabezpečovali činnosť letných táborov, bol zaznamenaný iba v **štátnych centrách voľného času** (-107). Mierne navýšenie počtu pedagogických pracovníkov, ktorí sa v letných táboroch starali o deti a mládež, evidovali nielen **cirkevné** (+19), ale aj **súkromné CVČ** (+8).

- **Účastníci letných táborov**

V roku 2021 sa v letných táboroch, ktoré organizovali centrá voľného času, odrekreovalo približne 26 016 účastníkov. Tieto osoby najčastejšie uvádzali CVČ v Košickom (4 735), Prešovskom (4 540) a v Žilinskom kraji (4 294). Nižší počet účastníkov letných táborov bol zaznamenaný v Trenčianskom (3 775), Banskobystrickom (3 487), Trnavskom (2 000), Nitrianskom (1 931) a v Bratislavskom kraji (1 254).

Až 20 607 osôb využilo ponuku **štátnych** voľnočasových centier. Omnoho nižší počet detí a mladých ľudí absolvoval letné tábory realizované v **súkromných** (3 255) a v **cirkevných** CVČ (2 154).

Letných táborov v zahraničí sa v roku 2021 zúčastnilo 99 detí a mladých ľudí. Necelá polovica z nich bola zaznamenaná v Trnavskom kraji (48). Výrazne nižší počet účastníkov zahraničných letných táborov bol evidovaný v Prešovskom (25), Banskobystrickom (20) a v Žilinskom kraji (6). V Bratislavskom, Trenčianskom, Nitrianskom a v Košickom kraji nebol zaregistrovaný žiadny účastník zahraničných letných táborov.

V **zahraničných letných táboroch** sa rekreovali najmä členovia **súkromných** (54) a **štátnych** (45) voľnočasových centier, pričom v **cirkevných CVČ** nebol zaznamenaný ani jeden absolvent letného tábora konaného v zahraničí.

Porovnanie počtu **účastníkov letných táborov** za roky 2020 (26 906) a 2021 (26 016) potvrdilo **zníženie ich počtu až o 890 osôb**.

Zvýšenie počtu absolventov letných táborov uvádzali centrá voľného času so sídlom v Banskobystrickom (+735), Košickom (+581), Prešovskom (+476) a v Trnavskom kraji (+386). **Najvýraznejší pokles** počtu účastníkov letných táborov bol evidovaný v Trenčianskom kraji (-2 626) a v nižšej miere aj v Žilinskom (-237), Nitrianskom (-203) a v Bratislavskom kraji (-2).

Zvýšenie počtu účastníkov letných táborov vykazovali najmä cirkevné (+183) a v nižšej miere aj súkromné centrá voľného času (+48). Ich **výrazné zníženie** bolo zaznamenané len v štátnych CVČ (-1 121).

Porovnanie počtu **účastníkov zahraničných letných táborov** za roky 2020 (30) a 2021 (99) potvrdilo **zvýšenie ich počtu o 69 osôb**. **Nárast** počtu absolventov letných táborov konaných v zahraničí uvádzali najmä centrá voľného času so sídlom v Trnavskom (+48), Prešovskom (+20), Žilinskom (+5) a v Banskobystrickom kraji (+3). Len mierny **pokles** počtu účastníkov týchto táborov bol evidovaný v Košickom (-3), Bratislavskom a v Trenčianskom kraji (zhodne po -2), pričom iba v Nitrianskom kraji sa situácia nezmenila (0).

Zvýšenie počtu účastníkov zahraničných letných táborov vykazovali **súkromné** (+51) a **štátne centrá voľného času** (+18). V **cirkevných CVČ** sa situácia za roky 2020 a 2021 nezmenila (0).

- **Metodická činnosť**

V roku 2021 bolo v rámci metodickej činnosti zrealizovaných 1 549 podujatí. Až 1 107 aktivít sa konalo **priamo vo voľnočasových centrách** a necelá tretina (442) metodických činností prebiehala v **inom zariadení**.

V rámci celkovej metodologickej činnosti bola viac než polovica vzdelávacích podujatí zorganizovaných v Trenčianskom kraji (849). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol zaznamenaný v Banskobystrickom (146), Trnavskom (134), Košickom (115), Nitrianskom (103) a v Prešovskom kraji (96). Najmenej metodických činností uvádzali CVČ so sídlom v Žilinskom (71) a v Bratislavskom kraji (35).

Viac ako polovicu **metodických činností vo svojom zariadení** (1 107) realizovali zamestnanci CVČ v Trenčianskom kraji (624). Vo výrazne nižšom počte boli tieto aktivity zabezpečené v centrách voľného času s pôsobnosťou v Trnavskom (107), Nitrianskom (98), Banskobystrickom (97), Prešovskom (59), Košickom (47), Žilinskom (43) a v Bratislavskom kraji (32).

Viac ako polovicu metodických činností realizovaných priamo v CVČ tvorili **konferencie a sympóziá** (625), pričom **semináre, odborné kurzy** (293) a **prednášky** (189) boli v týchto zariadeniach realizované vo výrazne nižšej miere.

V rámci **metodických podujatí konaných priamo v zariadení** mali v Trnavskom, Trenčianskom a v Nitrianskom kraji prioritu konferencie a sympóziá. V Bratislavskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji viac preferovali semináre a odborné kurzy, pričom v Žilinskom a v Prešovskom kraji boli častejšie zabezpečené prednášky. Ako už bolo uvedené, v Bratislavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji sa v rámci metodických aktivít nekonali žiadne konferencie a sympóziá.

Prednášky mimo svojho zariadenia (442) absolvovali najčastejšie zamestnanci voľnočasových centier v Trenčianskom kraji (225). Nižší počet týchto vzdelávacích podujatí bol evidovaný v Košickom (68), Banskobystrickom (49), Prešovskom (37), Žilinskom (28) a v Trnavskom kraji (27). Najnižší počet vzdelávacích podujatí konaných mimo CVČ bol zaregistrovaný v Nitrianskom (5) a v Bratislavskom kraji (3).

Až 86,19% metodických činností realizovaných v inom zariadení tvorili **semináre a odborné kurzy** (381), zatiaľ čo **prednášky** (41) a **konferencie a sympóziá** (20) boli v rámci metodických podujatí konaných mimo CVČ evidované vo výrazne nižšej miere.

V rámci **metodických podujatí realizovaných v inom zariadení** boli v Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji preferované semináre a odborné kurzy. V Nitrianskom kraji boli v rovnakom počte zabezpečené semináre, odborné kurzy, konferencie a sympóziá, pričom v Bratislavskom kraji boli častejšie zrealizované prednášky. V Trnavskom kraji boli v rámci metodických podujatí v inom zariadení uvádzané iba semináre a odborné kurzy, zatiaľ čo v Bratislavskom kraji sa konali len prednášky. V Trenčianskom a v Košickom kraji nebola evidovaná žiadna konferencia ani sympóziium.

V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji mali výraznejšiu prevahu vzdelávacie aktivity realizované priamo v centre voľného času. V Košickom kraji bol evidovaný vyšší počet metodických podujatí konaných v inom zariadení.

V rámci **metodologickej činnosti** bol najvyšší počet aktivít zaregistrovaný v **štátnych voľnočasových centrách** (1 317). Omnoho nižší počet týchto podujatí bol zistený v CVČ so **súkromným** (167) a s **cirkevným** (65) zriaďovateľom.

Najviac **metodických aktivít** realizovaných **priamo v zariadení** uvádzali štátne voľnočasové centrá (933). Omnoho nižší počet týchto vzdelávacích podujatí bol evidovaný v súkromných (118) a v cirkevných CVČ (56). V štátnych centrách voľného času boli najčastejšie uvádzané konferencie a sympóziá, pričom v súkromných a v cirkevných CVČ mali prioritu semináre a odborné kurzy.

V štátnych a v súkromných centrách voľného času boli v rámci metodických podujatí konaných **mimo zariadenia** najčastejšie uvádzané semináre a odborné kurzy, pričom v cirkevných CVČ sa viac venovali prednáškam.

V **štátnych, súkromných aj v cirkevných CVČ** bol zaznamenaný vyšší počet metodických podujatí realizovaných priamo v centre než počet vzdelávacích aktivít, ktoré boli realizované v inom zariadení.

Porovnanie metodickej činnosti ukázalo, že v roku **2021** (1 549) bolo vo voľnočasových centrách zrealizovaných **až o 1 167 metodických činností viac** než v roku 2020 (382). Výrazne vyšší počet týchto podujatí zorganizovali zamestnanci CVČ v Trenčianskom kraji (+740). Miernejšie navýšenie vzdelávacích podujatí bolo zaznamenané v Trnavskom (+119), Banskobystrickom (+92), Košickom (+70), Prešovskom (+60), Žilinskom (+36), Bratislavskom a v Nitrianskom kraji (zhodne po +25).

V roku 2021 **výrazne stúpol počet metodických činností realizovaných priamo vo voľnočasovom centre** (+869) a **zvýšil sa aj počet vzdelávacích aktivít zabezpečených mimo CVČ** (+298).

Zvýšenie počtu metodických podujatí bolo v najvyššej miere zistené v **štátnych CVČ** (+998), pričom ich miernejšie navýšenie bolo zaznamenané v **súkromných** (+131) a v **cirkevných** centrách voľného času (+38).

Zvýšenie počtu vzdelávacích aktivít konaných priamo **v zariadení** bolo zaznamenané najmä v štátnych (+734) centrách voľného času, zatiaľ čo súkromné (+91) cirkevné CVČ (+44) uvádzali ich miernejší nárast. V skupine **metodických aktivít realizovaných v inom zariadení** bolo zistené výrazne navýšenie v štátnych centrách voľného času (+264). Súkromné CVČ (+40) zaznamenali ich výrazne nižší nárast, pričom je zaujímavé, že v cirkevných voľnočasových centrách bolo evidované mierne zníženie (-6).

• **Adresát metodickej činnosti**

Adresátom metodických podujatí boli najmä zamestnanci centier voľného času (523), učitelia a vychovávatelia (520) a vedúci záujmových krúžkov (407). Vzdelávacie aktivity boli v nižšom počte určené aj pre súkromné osoby (58) a pre zamestnancov iných organizácií (41).

Najširšie spektrum metodických činností určených pre všetky skupiny adresátov bolo zorganizované centrách voľného času s pôsobnosťou v Trenčianskom a v Banskobystrickom kraji. Najmenej možností zúčastniť sa na vzdelávacích podujatiach mali adresáti metodických činností v Bratislavskom kraji.

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili najviac metodických podujatí určených pre zamestnancov CVČ, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Vzdelávaniu **súkromných osôb** bola venovaná

približne rovnaká pozornosť v štátnych aj v súkromných CVČ. Voľnočasové centrá so **súkromným** zriaďovateľom zrealizovali viac metodických aktivít určených pre zamestnancov CVČ a iných organizácií, súkromné osoby, pedagógov a pre vedúcich záujmových krúžkov než voľnočasové centrá patriace **cirkevnému zriaďovateľovi**, kde bolo preferované vzdelávanie zamestnancov CVČ.

Semináre a odborné kurzy boli organizované predovšetkým pre učiteľov a vychovávateľov (309), zamestnancov CVČ (221), vedúcich záujmových krúžkov (94), súkromné osoby (33) a pre pracovníkov iných organizácií (17). **Konferencie a sympóziá** boli určené najmä vedúcim záujmových krúžkov (243), zamestnancom CVČ (206), pedagógom (173), pracovníkom iných organizácií (13) a súkromným osobám (10). **Prednášky** boli zamerané na vzdelávanie zamestnancov CVČ (96) a vedúcich záujmových krúžkov (70). V nižšej miere boli metodicky usmerňovaní aj učitelia a vychovávatelia (38), súkromné osoby (15) a zamestnanci iných organizácií (11).

Porovnanie zistení za roky 2020 (382) a 2021 (1 549, +1 167) potvrdilo, že **stúpol počet metodických činností** určených pre učiteľov a vychovávateľov (+409), zamestnancov centier voľného času (+398), vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (+337) a pre súkromné osoby (+35). **Znížil sa** iba počet metodických činností zameraných na zvýšenie kvalifikovanosti **zamestnancov iných organizácií** (-12).

Zvýšenie počtu vzdelávacích činností pre všetkých adresátov bolo zaznamenané v **Bratislavskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji**. V **Trnavskom kraji** bol evidovaný nárast počtu metodických aktivít určených pre zamestnancov CVČ, súkromné osoby a pre vedúcich záujmových krúžkov. Znížilo sa vzdelávanie pre zamestnancov iných organizácií a nezmenil sa počet podujatí určených pedagógom. V **Trenčianskom kraji** stúpol počet metodických podujatí zameraných na pomoc zamestnancom CVČ, súkromným osobám, učiteľom a vychovávateľom a vedúcim útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. V tomto kraji bol zaregistrovaný pokles vzdelávacích aktivít určených pre pracovníkov iných organizácií. V **Žilinskom kraji** sa zvýšilo vzdelávanie venované zamestnancom CVČ a iných organizácií, súkromným osobám a pedagógom, pričom klesol počet metodických podujatí zameraných na vedúcich záujmových krúžkov. V **Banskobystrickom kraji** stúpol počet vzdelávacích aktivít určených pre zamestnancov CVČ, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Klesol počet týchto podujatí venovaných zamestnancom iných organizácií, pričom sa nezmenil počet aktivít určených pre súkromné osoby. V **Košickom kraji** stúplo vzdelávanie zamerané na pomoc zamestnancom CVČ a vedúcim záujmových krúžkov, avšak znížil sa počet týchto podujatí venovaných pracovníkom iných organizácií a pedagógom. V tomto kraji bola zároveň zaregistrovaná stagnácia metodických aktivít určených pre súkromné osoby.

V **štátnych** voľnočasových centrách stúpol počet podujatí zameraných na vzdelávanie zamestnancov CVČ (+318), súkromné osoby (+11), učiteľov a vychovávateľov (+401) a pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (+287). Klesol počet metodických činností určených pre zamestnancov iných organizácií (-19). V **súkromných CVČ** bola zaznamenaná najlepšia situácia, pretože v tomto type voľnočasových centier sa zvýšil počet metodických činností určených pre zamestnancov CVČ (+60), súkromné osoby (+20), zamestnancov iných organizácií (+5), učiteľov a vychovávateľov (+9) a pre vedúcich záujmových krúžkov (+37). Vo voľnočasových centrách patriacich **cirkevnému zriaďovateľovi** bol zistený nárast počtu metodických činností zameraných na vzdelávanie zamestnancov CVČ (+20), súkromných osôb (+4), pracovníkov iných organizácií (+2) a pre vedúcich záujmových krúžkov (+13). Len

minimálne klesol počet metodických činností zameraných na zvýšenie kvalifikovanosti učiteľov a vychovávateľov (-1).

V podsúbore podujatí zameraných na zvýšenie kvalifikovanosti **zamestnancov CVČ, súkromných osôb a vedúcich záujmových krúžkov** bolo vo všetkých troch typoch voľnočasových centier zistené zvýšenie počtu osôb, ktoré sa ich zúčastnili. V skupine metodických podujatí určených pre **zamestnancov iných organizácií** bol zaznamenaný pokles v štátnych CVČ, pričom v súkromných a v cirkevných voľnočasových centrách sa situácia mierne zlepšila. V rámci vzdelávania určeného na zvýšenie kvalifikovanosti **učiteľov a vychovávateľov** bolo evidované výrazné zvýšenie v štátnych centrách voľného času. V súkromných CVČ bol zistený ich miernejší nárast, pričom cirkevné centrá voľného času vykazovali ich minimálne zníženie.

• **Poradenská činnosť**

V roku 2021 ich zabezpečili zamestnanci CVČ 3 191 poradenských činností, pričom najviac z nich zrealizovali v Žilinskom (1 329) a v Banskobystrickom kraji (960). Poradenstvo bolo vo výrazne nižšom počte evidované vo voľnočasových centrách s pôsobnosťou v Trnavskom (388), Trenčianskom (305), Prešovskom (104), Košickom (56), Nitrianskom (32) a v Bratislavskom kraji (17).

Najčastejším **adresátom** poradenských aktivít boli súkromné osoby (2 411). Konzultácie si v omnoho nižšom počte vyžadovali vedúci záujmových krúžkov (279), zamestnanci CVČ (275), učitelia a vychovávatelia (192), pričom v najnižšej miere ich potrebovali pracovníci iných organizácií (34).

Poradenskú pomoc všetkým adresátom poskytovali v roku 2021 centrá voľného času so sídlom v **Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, a v Žilinskom kraji**. V **Banskobystrickom a v Prešovskom kraji** nebola venovaná pozornosť zamestnancom iných organizácií, pričom v **Košickom kraji** nepotrebovali poradenstvo súkromné osoby a pracovníci iných organizácií. V **Bratislavskom kraji** poskytli voľnočasové centrá pomoc iba vedúcim záujmových krúžkov a pedagógom a vôbec sa nevenovali zamestnancom CVČ, pracovníkom iných organizácií a súkromným osobám.

Až 1 820 konzultácií poskytovali zamestnanci **štátnych CVČ**. Viac než tretina poradenských aktivít bola realizovaná v **súkromných** voľnočasových centrách (1 107), pričom v **cirkevných** CVČ bola konzultačná činnosť zabezpečovaná v omnoho nižšej miere (264).

Štátne voľnočasové centrá realizovali najviac poradenských aktivít určených pre zamestnancov iných organizácií, súkromné osoby, zamestnancov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich záujmových krúžkov.

Konzultácie zamerané na všetky skupiny adresátov boli evidované najmä v **štátnych** a vo výrazne nižšom počte aj v **cirkevných** CVČ. Vo voľnočasových centrách patriacich **súkromným zriaďovateľom** bolo výraznejšie preferované poradenstvo poskytované súkromným osobám. V omnoho nižšej miere bola v týchto CVČ venovaná pozornosť vedúcim útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, učiteľom, vychovávateľom a zamestnancom CVČ, pričom nebola realizovaná žiadna pomoc pre pracovníkov iných organizácií.

Komparácia údajov ukázala, že v **roku 2021** (3 191, 2020: 4 598) zabezpečili zamestnanci CVČ až **o 1 407 poradenských činností menej** než vlani. Svoje konzultačné aktivity

výraznejšie rozšírili voľnočasové centrá v Banskobystrickom kraji (+618) a v nižšej miere aj v Trnavskom kraji (+79). Oproti tomu výrazne klesol počet konzultácií, ktoré zabezpečovali CVČ v Trenčianskom kraji (-1 468) a znížil sa aj počet týchto podujatí v Žilinskom (-370), Bratislavskom (-148), Prešovskom (-80), Nitrianskom (-31) a v Košickom kraji (-7).

Zvýšenie počtu adresátov viacerých poradenských činností bolo zaznamenané v Žilinskom kraji. Pokles počtu absolventov poradenstva určeného pre všetkých adresátov sa dotkol najmä CVČ so sídlom v Trenčianskom kraji, avšak zasiahol aj centrá voľného času v Nitrianskom kraji.

Stúpol iba počet poradenských činností zaznamenaných v **cirkevných CVČ** (+263). Ich výrazné zníženie bolo zistené v centrách voľného času so **štátnym** (-1 043) a v nižšom počte aj so **súkromným zriaďovateľom** (-627).

V skupine absolventov poradenských podujatí určených pre **pedagógov** bol evidovaný nárast vo všetkých troch typoch CVČ. Pri poradenstve zameranom na zvýšenie kvalifikovanosti **vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti** bol zistený pokles počtu aktivít realizovaných v štátnych voľnočasových centrách, pričom v súkromných a v cirkevných CVČ sa situácia oproti zisteniam z minulého roku zlepšila. Počet účastníkov poradenských aktivít zameraných na pomoc **zamestnancom CVČ** stúpol v štátnych a v cirkevných centrách voľného času, zatiaľ čo v súkromných CVČ bolo zaznamenané ich zníženie. Taktiež v skupine absolventov poradenských podujatí venovaných **súkromným osobám** bolo v štátnych a v súkromných centrách voľného času evidovaný ich pokles, pričom v cirkevných CVČ sa situácia zlepšila. V oblasti poradenstva určeného pre **zamestnancov iných organizácií** bol zaregistrovaný ich nárast iba v cirkevných centrách voľného času. V štátnych CVČ bolo evidované ich zníženie, zatiaľ čo v súkromných zariadeniach neprišlo k žiadnym zmenám.

• **Edičná činnosť**

Centrá voľného času vydali v roku 2021 spolu 1 254 metodických materiálov. Najčastejšie boli vydávané **metodické materiály** (701), medzi ktoré patrili vlastné metodické materiály (656), preklady (29) a reedície (16). Okrem toho boli v CVČ publikované aj **tituly** prebraté od iných autorov (409) a **iné, bližšie neurčené tlačoviny** (96) a vydávané **vlastné časopisy** (48).

Najrozšírenejšia edičná činnosť bola zabezpečená v Trenčianskom kraji (688). Omnoho menej tlačovín bolo vydaných v Bratislavskom (232), Banskobystrickom (96), Žilinskom (65), Košickom (57), Trnavskom (44), Prešovskom (43) a v Nitrianskom kraji (29).

Publikácie, vlastné metodické materiály, preklady a reedície boli najčastejšie vydávané v Trenčianskom kraji. Vlastné časopisy boli evidované najmä v Košickom kraji, zatiaľ čo iné, bližšie neurčené tlačoviny boli preferované v Žilinskom kraji. Najslabšia edičná činnosť bola zaznamenaná v Trnavskom a v Prešovskom kraji.

Až 1 159 materiálov vydali **štátne CVČ**. Asi 76 tlačovín pripadlo na **súkromné** voľnočasové centrá a najmenej, iba 19 materiálov publikovali CVČ s **cirkevným zriaďovateľom**.

Štátne voľnočasové centrá mali prioritu vo všetkých skupinách, pričom najčastejšie sa venovali vydávaniu titulov, metodických materiálov, vlastných časopisov a iných, bližšie neurčených tlačovín. V skupine metodických materiálov mali štátne CVČ najvyššie zastúpenie aj v oblasti vlastných metodických materiálov, prekladov a reedícií. **Súkromné centrá voľného času** vydali viac titulov, vlastných metodických materiálov, reedícií a iných tlačovín,

avšak nezaujímal sa o publikovanie prekladov. **Cirkevné CVČ** preferovali v rámci edičnej činnosti vydávanie časopisov, pričom nevenovali žiadnu pozornosť prekladom a reedíciám.

Porovnanie zistení za roky 2020 (1 460) a 2021 (1 254) potvrdilo, že v tomto roku bolo vo voľnočasových centrách vydaných **o 206 edičných materiálov menej** než vlani. Porovnanie zistení ukázalo nárast vlastných metodických materiálov (+54), prekladov (+29), reedícií (+9) a vlastných časopisov (+21). V roku 2021 výraznejšie kleslo vydávanie titulov (-275) a bolo vydaných menej aj iných tlačovín (-44).

V roku 2021 bol v Bratislavskom kraji (+225) zaznamenaný výrazne vyšší počet publikovaných materiálov. Zvýšená edičná činnosť bola evidovaná aj v CVČ so sídlom Banskobystrickom (+64), Žilinskom (+37), Prešovskom (+19), Košickom (+14) a v Nitrianskom kraji (+3). Pokles publikačnej činnosti bol zaregistrovaný najmä v Trenčianskom kraji (-559) a v malej miere aj v Trnavskom kraji (-9).

Nárast edičnej činnosti v súkromných (+29) a v cirkevných (+5) centrách voľného času. Zníženie počtu publikovaných bolo evidované v štátnych CVČ (-240).

ZÁVER

Z prezentovaných zistení vyplynulo, že negatívna situácia spojená s pandemiou Covid 19, zasiahla centrá voľného času už druhý rok. Oproti zisteniam z roku 2020 sa znížil počet centier voľného času, klesol počet pedagogických zamestnancov, počet záujmových krúžkov, ich členov, znížil sa aj počet príležitostných podujatí a osôb, ktoré ich absolvovali. Klesol počet víkendových aktivít, poradenských a edičných činností. Bol však zabezpečený vyšší počet letných táborov, v ktorých sa však o deti a mládež staralo menej pedagogických zamestnancov, a zároveň sa v nich odrekreovalo menej účastníkov. Stúpol metodických činností realizovaných nielen priamo v centre voľného času, ale i v inom zariadení. Zamestnanci CVČ zabezpečili viac vzdelávacích podujatí určených pre svojich kolegov, učiteľov a vychovávateľov, pre súkromné osoby a pre vedúcich záujmových krúžkov, pričom sa znížil počet metodických aktivít zameraných na zvýšenie kvalifikovanosti zamestnancov iných organizácií.

Veľmi pozitívne hodnotíme činnosť zamestnancov CVČ, ktorí sa z objektívnych dôvodov (pandémia Covid 19) nemohli venovať v rámci svojej činnosti deťom a mládeži a snažili sa aspoň prostredníctvom rôznych online aktivít pomáhať rodičom a pedagógom zvládať túto ťažkú situáciu, ktorú opäť poznačilo zatvorenie škôl a školských zariadení.

Zdroje:

Pétiová, M.: Analýza činnosti centier voľného času v roku 2021. Bratislava : CVTI SR, 2022